

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
WICEPREZES
dr Jacek Krawczyk

RCL.DPS.58-32/13
dot. DSR-II-0210-4-4-EK/KH/13

Warszawa, dnia 26 września 2013 r.

DSR
DP-wp
P. Kosiniak

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
BISRO MINISTRA
30-09-2013 -150-
L. dz. 8808/13

KANCELARIA GŁÓWNA
Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
ul. Ślaska 1/3/5
00-818 Warszawa
30.09.2013
978M

P. K. Kosiniak
Wpł. w Rel

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Polityki Rodzinnej
Data wpływu: 01-10-2013 -152-
L. dz. 978M/7883

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z pismem z dnia 3 września 2013 r. w sprawie projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych, uprzejmie informuję, że Rządowe Centrum Legislacji zgłasza następujące uwagi.

1. Rozwiązanie polegające na zastąpieniu obowiązku zapłaty odsetek ustawowych obowiązkiem zapłaty określonej ustawowo kwoty procentowej budzi wątpliwości związane z konstytucyjną zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP. Dotyczy to obowiązku zwrotu przez osobę uprawnioną wraz z odsetkami ustawowymi nienależnie pobranego świadczenia z funduszu alimentacyjnego (str. 8 i 9 projektu założeń), obowiązku zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego łącznie z odsetkami ustawowymi (str. 9 projektu założeń) oraz obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych łącznie z odsetkami ustawowymi (str. 13 i 14 projektu założeń). Zamiast naliczania odsetek ustawowych od wymienionych wyżej należności proponuje się pobieranie stałej kwoty w wysokości 5% kwoty tych należności. Uzasadnienie wprowadzenia takiego rozwiązania jest przedstawione w projekcie założeń z punktu widzenia organów naliczających odsetki. Przeciwno takiemu rozwiązaniu mogą jednak przemawiać argumenty dotyczące nierównego traktowania osób zobowiązanych do zwrotu ww. należności. Tytułem przykładu należy zauważyć, że w konsekwencji wprowadzenia

proponowanych zmian osoby, które szybko zwrócą wymienione należności będą w gorszej sytuacji w porównaniu z osobami, które będą zwlekać ze zwrotem należności o tej samej wartości. Osoby te zapłacą bowiem taką samą kwotę, mimo że uregulują należność wcześniej.

Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie wskazuje, że zasada równości wobec prawa polega na tym, iż adresaci norm prawnych, charakteryzujący się daną cechą istotną (relewantną) w równym stopniu, mają być traktowani równo, bez żadnych różnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących. Odmiennie traktowanie podmiotów podobnych jest dopuszczalne, jednak tylko pod warunkiem, że kryterium, według którego to różnicowanie jest dokonywane spełnia kilka warunków. Po pierwsze, ma ono charakter relewantny, czyli pozostaje w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów oraz służy realizacji tego celu i treści. Innymi słowy wprowadzone różnicowania muszą mieć charakter racjonalnie uzasadniony i nie wolno ich dokonywać według dowolnie ustalonego kryterium. Po drugie, kryterium różnicujące ma charakter proporcjonalny, co oznacza, że waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych. Po trzecie, kryterium to musi pozostawać w związku z zasadami, wartościami i normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmiennie traktowanie podmiotów podobnych, (por. np. wyrok z dnia 21 września 1999 r. K 6/98, OTK 1999/6/117 oraz wyrok z dnia 3 kwietnia 2008 r. K 6/05, OTK-A 2008/3/41).

2. W projekcie założeń jest proponowana zmiana ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) dotycząca wprowadzenia procedury zwrotu nadpłaconego zasiłku pielęgnacyjnego w przypadku gdy organ rentowy przyzna za ten sam okres dodatek pielęgnacyjny. Zmiana ta polegałaby, co do zasady, na potrąceniu przez organ rentowy kwoty nienależnie pobranego zasiłku pielęgnacyjnego z kwoty dodatku pielęgnacyjnego, o ile osoba zobowiązana do zwrotu tego zasiłku będzie uprawniona do tego dodatku (str. 15 projektu). W związku z tym należy zauważyć, że zasady potrąceń ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), a więc również potrąceń z dodatku pielęgnacyjnego, są określone w art. 139 i nast. tej ustawy. Należałoby zatem przeanalizować potrzebę nowelizacji tej ustawy, a nie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w celu wprowadzenia zaproponowanego rozwiązania.

3. Do zasadniczych kwestii wymagających uregulowania, o których mowa w § 9 ust. 3 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), należy zaliczyć kwestie o charakterze przejściowym. W przedstawionym projekcie założeń nie ma propozycji przepisów przejściowych. W związku z tym należy przeanalizować, czy takie regulacje są potrzebne, np. ze względu na rezygnację z postępowania egzekucyjnego w administracji dotyczącego świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, i ewentualnie uzupełnić projekt w tym zakresie.
4. Należałoby doprecyzować termin wejścia w życie projektowanej ustawy, który w projekcie założeń projektu ustawy został określony zbyt ogólnie, na pierwsze półrocze 2014 r.

